

ELEV FACIT

SVENSKA DIREKT

Cecilia Peña

Lisa Eriksson

Laila Guvå



8

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm
Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm
Hemsida: www.sanomautbildning.se
E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10
Telefax: 08-587 642 03

Redaktör: Tobias Ludvigsson
Utarbetat av: Laila Blidmo Enge
Grafisk form: Miber
Omslag: Miber

Svenska Direkt Elevfacit 8
ISBN 978-91-523-2159-1

© 2013 Cecilia Peña, Lisa Eriksson, Laila Guvå och Sanoma Utbildning AB

Första upplagan



Kopieringsförbud!

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Vid tillämpning av skolkopieringsavtalet (också kallat BONUS-avtalet) är det att se som ett engångsmaterial och får enligt avtalet överhuvudtaget inte kopieras för undervisningsändamål.

Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år och bli skyldig att erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

INNEHÅLL



Elevfacit till Grundbok	4
Elevfacit till Studiebok	23
Elevfacit till Studiebok sva	38

GRUNDBOK

KONSTEN ATT PÅVERKA

BESÖK I TALARSTOLEN: ARGUMENTERA OCH DISKUTERA I TAL OCH SAMTAL

sid. 35

3 A Förslag: Ibland kan det vara bra att vara tyst/lyssna när en person berättar något. Det är bra att tänka igenom det man vill säga.

B På internet finns det många sidor med ordspråk, t.ex. www.ordsprak.se

sid. 49

11 B Förslag:

Jag anser ...: Jag tycker ..., Min åsikt är ...

Det förefaller vara så att ...: Det verkar vara så att ... Jag tycker det verkar vara ...

Vi har för avsikt att ...: Vi tänkte ..., Vi har tänkt att ...

FÖRFATTARE SOM PÅVERKAR

sid. 57

- 1 B** Ni som är unga idag har nästan alltid haft datorer/smarta telefoner osv. runt omkring er. Detta gör att det för er är helt naturligt att kunna hantera dem.

De som är äldre har fått lära sig på ett helt annat sätt. De har fått börja lära sig från början, eftersom datorer osv. inte fanns under deras uppväxt, eller åtminstone inte som ett självklart inslag i vardagen.

sid. 59

- A Förslag:** ca 15 dagar.

Posten transporterades på 1700-talet med häst, till fots eller med båt. Se www.postmuseum.posten.se

- B** Idag skickas post t.ex. med tåg och flygplan.

KONSTEN ATT BERÄTTA

SKRIFTLIGT BERÄTTANDE – NOVELLEN

sid. 117

- 2 B** Det skapar en större närvaro och vi som läsare känner mer för Tom.
- C** Någon skjuter sönder lamporna med en soft air gun när Tom cyklar hem från sin kompis Kalle sent en höstkväll.

BESÖK I BERÄTTARVERKSTADEN

sid. 166

- 4 A** De pratar på ett hårt vis.
- B** Vi får reda på att de är ganska kalla människor.
- C** Det verkar vara tufft.
- 5 A** De pratar ganska elakt till varandra.
- B** De konkurrerar med varandra.

LITTERÄRA UTFLYKTER

LITTERATURHISTORIA

sid. 257

Tyvärr har Erik Gustav Geijers födelseår blivit fel. Erik Gustav Geijer föddes år 1783. Detta kommer att rättas till vid nytryckning.

ANTOLOGI

Utsvultna vargar i en utsvulten kropp

sid. 264

- 1 Hon bestämmer sig för en Superdietplan under sommarlovet. Den ska göra henne smal så att hon kan hämnas på Johan genom att nonchalera honom.
- 2 De känner sig naturligtvis misslyckade och mår dåligt av det. Man kan välja lag genom lottning, eller genom att låta elever säga 1, 2 osv. och sen sätta ihop alla 1:or till en grupp och alla 2:or till en osv.

Tvillingsjälur

sid. 268

- 1 Det är bråk mellan Ranis och Sukhs familjer. Rani har, efter att ha blivit misshandlad av sin far, fått hjälp att rymma hemifrån och har begett sig till Sukhs familjs hus. Sukhs mamma har ringt efter polisen därför att hon vill att Ranis pappa och hennes bröder ska ge sig därifrån.
- 2 **Förslag:** Hon såg inte att Sukh hade blivit stucken med en kniv.

3 Förslag:

Hörsel:

Jag lyssnade på hans hjärtslag; Jag hörde sirenerna på avstånd; Knivbladet svischade genom luften; Sirenerna tjöt; Pappa ropade till mig ...; Vrålet av raseri

Känsel:

Sukh la armen om mig; ... mina ben var fastfrusna; De grät; med tårar i ögonen och ansiktet härjat av smärta; ... kysste min panna

Syn:

När Rani tittade ut genom fönstret och såg sin familj på uppfarten; Jag såg blänket av stål; ... polisbilarna med blinkande ljus; ... såg blodet rinna ut över marken under hans pojke

Lukt:

... kände lukten av peppar

- 4 Förslag:** Precis som Romeo och Julia kommer Rani och Sukh från familjer som är i konflikt med varandra. Ingen av familjerna kan tolerera att ungdomarna vill gifta sig med varandra.

Vackra drömmar

sid. 273

- 1** Halima vill bli advokat. Rona vill bli läkare/gynekolog.
- 2** Hon får städa, diska, laga mat, tvätta, vakta småsyskon, packa skolväskor och översätta papper från olika myndigheter och tolka åt sina föräldrar.
- 3** Skolan för Rona är ett kunskapens tempel. Hon har längtat så efter att få börja i förberedelseklass och få lära sig svenska. Hon vill skaffa sig en bra utbildning i Sverige och sen åka tillbaka till Afghanistan och hjälpa de som har det sämre.

- 4 Förslag:** De får lära sig att alla människor är födda fria och har lika värde. Att ingen får hållas i slaveri eller utsättas för tortyr. Att var och en har rätt till vila och fritid och regelbunden betald ledighet.
- 5 Förslag:** Läraren vill kanske göra dem uppmärksamma på vad de har rätt till och kan kräva.
- 6 Förslag:** Det är ofta så man gör när man är ironisk, kanske för att skoja till det lite.

Tankar som inte får tänkas

sid. 278

- 1 Förslag:** Det handlar om (oskrivna lagar) för vad man får tänka och känna, t.ex. när Jenny talar om att hon är kär i Filippa. Det är ju inget hon tycker att hon kan gå ut med. Det är lättare för tjejer som är kära i killar.
- 3 Förslag:** Anne Franks dagbok, Adrian Moles hemliga dagbok
- 4 Förslag:** Filippa kanske inte vill erkänna det för sig själv och har svårt att acceptera det. Jenny verkar ha lättare för att acceptera det.
- 5 Förslag:** Hon tycker nog att det är bra att få vara öppen med det.

Ingenting är omöjligt

sid. 283

- 1 Förslag:** David och Viktor tycker att det är positiva tankar som ger framgång.
- 2** Viktor ville peppa killarna och tyckte att det var hans uppgift som coach.
- 3** David ville inte riskera att bli utskrattad av sina kompisar.
- 4** David kämpar hela tiden. Istället för att sitta framför tv:n så ger han sig ut på löprundor för att förbättra sin kondition. Vägen till målet fick gärna kosta blod, svett och tårar.
- 5 Förslag:** Uppbackning både hemifrån och från andra i omgivningen är a och o. Det behövs både praktisk uppbäckning (lämna, hämta) och psykisk uppbäckning.

Från fuling till skönhet

sid. 288

- 1 Förslag:** Hon känner sig ensam utan sin vän Shay.
- 2** Alla opereras och förvandlas från "fulingar" till "snyggingar" och får flytta till Snyggingstan.
- 3 Förslag:** Hon tycker att det känns som om det inte är på riktigt.
- 4** Tally vill inte vara fel hela livet, utan hon vill genomgå operationerna och få perfekta ögon och läppar.

Skönheten och odjuret

sid. 291

- 1** Sophie kommer fram till honom i matsalen istället för att hon som annars går till sina kompisar och sätter sig.
- 2** Hennes skratt betyder så mycket för honom så att han till och med känner sig odödlig.
- 3 Förslag:** Rachel och Grace tror att Sophie försöker driva med dem. De pressar fram ett ansträngt leende när Robin försöker hälsa på dem.
- 4 Förslag:** Hon har väl förmodligen varit nervös inför det första mötet med Rachel och Grace och för hur de skulle reagera.
- 5** Ingen reagerar positivt på deras förhållande. Överallt är det äcklade och till och med skrämde blickar som ser på dem.
- 6 Förslag:** Eftersom det förmodligen är strikt uppdelat när det gäller vem som anses vara snygg och populär och vem som är ful och också mobbad hade ingen förväntat sig att Robin och Louise skulle kunna fatta tycke för varandra.
- 7 Förslag:** Louise tycker det är häftigt eftersom hon och Robin på något sätt brutit mot alla regler som finns på skolan och som bestämmer vem som får vara ihop med vem.

Täcknamn Robin

sid. 295

- 1 Förslag:** De kommer att bli alldeles chockade och inte tro sina öron när Sophie berättar vem hon har träffat under lovet.
- 2** Sophies mamma tittar på sin dotter med ledsna ögon och säger att hon vet hur det känns.
- 3** Hon vet inte hur hon ska kunna berätta för sina kompisar vem hon är ihop med och hon vet inte hur hon själv kommer att reagera när hon möter Robin i korridoren.
- 4** Hon tror att alla tittar eftersom hon inte automatiskt går fram till sina kompisar utan står kvar innan hon bestämmer sig för att gå fram till Robin.
- 5** De blir säkert förvånade och kanske lite ”svartsjuka”.

Rut

sid. 301

- 1 Förslag:** Han kanske tycker att det är en elak fråga. Eller att det egentligen inte är någon riktig fråga utan bara en elak kommentar.
- 2** Just den dagen när Rut kommer på besök får de inte göra som de vill, t.ex. gå till piren och bada. De måste stanna hemma och underhålla Rut.
- 3 Förslag:** Alla sa snälla och positiva saker till Rut för att göra henne glad och för att få henne att känna sig fin.

4 Förslag: Bröderna kanske inte riktigt inser faran med att låta henne gunga över ravinen. De är helt enkelt obetänksamma. Rut verkar tycka att det är jätteroligt att gunga där. Hon inser säkert inte faran. Killarna tycker att det låter som om hon skrattar.

Ruts pappa verkar bli mycket stressad och reagerar genom att gapa och skrika ut kommandon till alla, inklusive Rut. Dessutom skäller han ut grabbarna när allt väl är under kontroll.

5 Förslag: Rut har nog Downs syndrom och verkar vara sina föräldrars enda barn. En flicka som lever ett skyddat liv tillsammans med sina föräldrar.

6 Förslag: Rut kommer nog inte att ha några positiva minnen av det som hände när hon gungade över ravinen.

Kvinnan från Lesbos

sid. 303

1 Förslag: Sapfo beskriver en gudomligt vacker plats med ljuvliga växter och träd.

Hon beskriver också en vacker man som får hjärtat att bulsa i bröstet på henne.

2 Exempel:

doft (altare doftar av brinnande rökelse)

hörsel (vatten sorlar; kan höra din ljuva röst och ditt underbara skratt)

känsl (milda vindars fläktar; får mitt hjärta att bulsa i bröstet; genast löper en fin eld under min hud; svetten strömmar)

syn (en hage, ett bete för hästar; rikt på vårliga blommor)

Spådomen som slog in

sid. 307

- 1 Hon tycker inte att man kan tro på spådomar och hon kan bevisa när spådomar inte har slagit in.
- 2 Att han skulle döda sin far och gifta sig med sin egen mor och få barn med henne.
- 3 **Förslag:** Den gamle kungen Laios blev mördad innan Oidipus kom och tog över kungamakten. Oidipus inser att det nog är han som har mördat honom.
- 4 Han vill inte tillbaka hem för han är rädd att spådomen ska slå in.
- 5 Kören tycker att ingen kan undgå sitt öde. Man ska ta gudarnas bud och varningar på allvar och inse vilken makt gudarna har och att de ser allt som händer.

Ett svartsjukedrama

sid. 314

- 1 Hon ska hämnas. Även om det innebär att hon måste döda sina barn.
- 2 Livet har inget värde eftersom hon känner att hon måste döda sina barn. Och dessutom har hon inget fosterland eller hem längre.
- 3 Man ska vara hänsynslös mot fiender men välvillig mot vänner.
- 4 Kören kan inte förstå hur Medea kan döda sina barn.
- 5 Medea vill lura Jason att tro att hon är välvilligt inställd till honom och hans äktenskap med den nya frun. Därigenom blir det lättare för henne att hämnas.

- 6 Jason tror att hans söner kommer att bli de främsta i Korint en dag – med välvilliga gudars hjälp. Han vill att de ska blomstra, växa upp och bli stora och överglänsa hans fiender.
- 7 Slöjan är indränkt i giftig olja och när hon rör vid den kommer hon att dö och det gör även de som rör vid henne.

En förtrollad dryck

sid. 318

- 1 De tittade på varandra som om det var första gången de såg varandra. De försökte hålla sig från varandra men det gick inte.
- 2 De kommer från familjer som inte kommer överens med varandra.
- 3 Hon blir sorgsen och ångrar att hon avvisade honom tidigare.
- 4 Tristan vill återse Isolde den Blonda. Han vill att hon ska veta att han kommer att älska henne in i döden.
- 5 De dras till varandra trots att de inte får. Kärleksdrycken för med sig många olyckor, bl.a. blir Tristan träffad av en förgiftad pil och Isolde med de vita händerna ljuger och säger att Isolde den Blonda inte är med på skeppet (svart flagga istället för vit flagga hissad). Tristan dör när han får beskedet och när Isolde den Blonda kommer och ser att Tristan är död, lägger hon sig bredvid honom och sluter ögonen och ger upp andan.

En kraftfull brud

sid. 323

- 1** Tor är arg för att hans hammare har blivit stulen.
- 2** Trym vill ha Freja till brud.
- 3** De skulle klä ut Tor i brudkläder och lura Trym.
- 4** Trym tyckte att ”bruden” åt och drack för mycket. Han tyckte inte heller om hennes blick.
- 5 Förslag:** De fornnordiska gudarna var som vanliga människor fast med överjordiska krafter.

Sonett av William Shakespeare

sid. 325

- 1 Förslag:** Sonetten handlar om att vi alla blir äldre och går emot ålderns höst. Det finns inget vi kan göra för att stoppa det, utom att vara nära varandra.
- 2** Sonetten är en (ofta) rimmad versform som består av 14 rader.

Att vara eller icke vara

sid. 327

- 1 Hur ska man göra med livet? Ska man lida och stå ut eller ska man ta sitt liv för att slippa eländet?
- 2 Han undrar bland annat om man verkligen får sova när man är död. Och kan man verkligen drömma när man är död?
- 3 Han älskade en gång Ofelia men tycker inte att de två ska skaffa barn ihop eftersom han är en dålig människa. För att Ofelia ska slippa föda hans barn borde hon gå i kloster.
- 4 Han anser att han är en ärlig människa egentligen, men samtidigt högfärdig, hämndgirig och ärelysten. Han är en skurk som inte borde få gå lös.

Robinson Crusoe och Gullivers resor

sid. 329

- 1 De handlar om saker som fortfarande intresserar oss människor och sånt som vi fortfarande talar om och funderar över.

Drömmen som gick i kras

sid. 331

- 1 Han studerade för att kunna avslöja människokroppens hemligheter.
- 2 Vad är själva livets hemlighet? var den fråga han undrade mest över.
- 3 Galvani hade gett liv åt en död groda och fått den att hoppa genom att använda elektricitet.

- 4 Han började göra beräkningar och bygga apparater. Han satte upp en verkstad i sitt hem.
- 5 Han ville bygga en kropp.
- 6 En blixtnedslåg slog ner i trådarna som han satt upp i taket. Energi strömmade ner in i den vanskapta kroppen som han skapat och kroppen ryckte till.
- 7 Han hade skapat ett monster och det kunde han inte stå ut med. Han tyckte att varelsen var motbjudande.

Näcken

sid. 333

- 1 **Förslag:** Varför spelar du egentligen? Barn är kända för att ställa frågor om allt de funderar över.
- 2 **Förslag:** Pojken tycker synd om gubben som spelar och säger att han aldrig kan bli en människa.
- 3 Näcken blir ledsen när han hör vad pojken säger och dyker ner i bäcken för att aldrig mer komma upp igen och spela.
- 4 **Exempel:**

Syn: älvorna på ängen dansa; liten pilt bland strandens pilar i violens ånga vilar

Hörsel: den bladbekrönta Näcken gigan rör i silverbäcken; klangen hör från källans vatten; gigan tystnar
- 5 Älvorna

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

BESÖK PÅ TIDNINGSREDAKTIONEN

sid. 341

- 2 D** Pratminus är det samma som tankstreck (–)
- E** Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, WHO, American Journal Of Prevantive Medicine, Hans Gilljam, Studier i Egypten

ATT SÖKA, VÄLJA OCH GRANSKA INFORMATION

sid. 369

- 3 A** fåglar **I**
andra världskriget **K**
fotboll **R**
hur man bakar muffins **Q**
- B G** Litteraturvetenskapliga böcker
T Böcker om matematik
V Böcker om medicin (kropp, hälsa och sjukdomar)
C Böcker om religion

PRAKTISK SVENSKA: EN VERKTYGSLÅDA

SPRÅKHISTORIA 2

– VAR KOMMER ORDEN IFRÅN?

sid. 419

- 2 A Förslag:** Vi lånar ord från engelskan/amerikanskan. Kanske för att det låter lite mer intressant.

SKRIV "RÄTTARE" ROLIGARE BÄTTRE

sid. 444

- | | |
|-------------------|-------------------------------------|
| 3 A absurd | orimlig |
| akronym | förkortning som består av initialer |
| avguda | dyrka |
| desertör | en som rymt ur krigstjänst |
| devis | tänkespråk, motto |
| distingerad | förnäm, fin |
| mäklare | någon som säljer något på uppdrag |
| perifer | oväsentlig, i utkanten |
| sabotage | avsiktlig skadegörelse |
| servil | fjäskande |

sid. 447

5 förkyld
rekommendera
väl
fåtölj
abborre
använda
tvungna
lugnt
medicin

STUDIEBOK

KONSTEN ATT PÅVERKA

PÅVERKA MED ORD: ARGUMENTERA OCH DISKUTERA I SKRIFT

sid. 5

1 Förslag:

A arbetslösa/ungdomar

B skolpersonal

C bilförare

D regering

E skolpersonal

F ungdomar/arbetslösa

G internetanvändare

H ungdomar

I regering

J skolpersonal

Förslag:

- 5 A** Att klagomålen på den svenska skolmaten är obefogad.
- B** Skolmaten är näringsrik och smakrik enligt undersökningar som gjorts; skolmatspersonalen är välutbildad.
- C** Barnen är bortskämda hemifrån och ovana vid att äta olika sorters mat.
- D** Skolmåltidsverket har undersökt; Kommunerna lägger ner stora resurser för att ge barnen näringsrik och välsmakande mat.
- E** Föräldrarna ska lära sina barn att äta all slags mat; ge inte barnen pengar så att de kan köpa egen mat.
- F** Föräldrar
- G** bortskämda, petiga, kräsna, äckligt, förstör, bedrövlig, befängt, obefogat ...
- H Exempel:** för det första, för det andra, avslutningsvis, följaktligen ...

- 6 A** vara rädd om
- B** något man får gratis
- C** förslag på hur något ska göras
- D** säger bestämt
- E** tillgångar
- F** lite bortskämda, som väljer med omsorg
- G** tokigt, helt galet
- H** utan grund
- I** inställning (till något)
- J** någon som har haft tur i livet

BESÖK I TALARSTOLEN: ARGUMENTERA OCH DISKUTERA I TAL OCH SAMTAL

sid. 20

- 11 A Förslag:** Ibland är det bra om inte för många är inblandade i något.
- B** Har man gjort något dumt någon gång så undviker man att göra om det.
- C** Ta till vara de resurser du har runt omkring dig. Det är inte säkert att du hittar något bättre någon annanstans.
- D** Var nöjd med det du har istället för att hela tiden sträva efter mer.

- E** Det är lättare att komma överens med människor som har samma erfarenheter som man själv har.
- F** Man känner mer samhörighet med de som är ens släktingar.
- G** Ibland är det bra att hålla tyst om något.

FÖRFATTARE SOM PÅVERKAR

sid. 28

- 17 A** 84 (1990), 77 (2000); Andelen har minskat.
- B** 2006
 - C** 48 %
 - D** 65 %
 - E** landsortstidningsläsarna
 - F** 55 %
 - G** lokala nyheter
 - H** Danmark, Estland
 - I** Rumänien
 - J** Sverige
 - K** 2005, 2006, 2007
 - L** 39 %
 - M** minskat

KONSTEN ATT BERÄTTA

MUNTligt BERÄTTANDE

sid. 47

- 4 C Förslag:** Diktens jag är en ensam person som inte hittat någon som älskar honom, utan han får köpa kärlek.

SKRIFTLIGT BERÄTTANDE – NOVELLEN

sid. 57

- 11 A** Jagets mamma är sjuk och de två verkar vara de enda i familjen.
- B** Hon verkar nervös.
- C Förslag:** Någon hon inte träffat på länge.

sid. 58

- D** Jaget talar om för sina föräldrar att hon/han vill bli smed. Ett yrkesval som föräldrarna inte hade väntat sig.
- E** mycket spänd

sid. 59

- 12 B Förslag:** En skicklig författare låter sina läsare ana sig till vad han/hon menar utan att han/hon beskriver exakt.
- 14 A Förslag:** En liten baby har dött. Babyn hann aldrig använda sina skor.

sid. 62

- 15 A Förslag:** Kuvertet som finns med i inledningen finns också med i avslutningen.
- B** På slutet lägger han brevet väl synligt på instrumentpanelen, med namn och adress uppåt.
- C Förslag:** Han återvänder till mannen och kvinnan som i början var lyckliga men som i slutet sitter stumma bredvid varandra i bilen.
- D** Från att ha varit en lycklig man med familj är han en olycklig man som dödat ett barn. Han inser att han aldrig kommer att komma över det.

sid. 64

- 16 A Förslag:** Novellen utspelar sig på ett sommarställe.
- B** Rut är en släkting till de två killarna. Hon har förmodligen Downs syndrom och är enda barnet till Ola och Maggan. Hon kläs i klänningar som killarna tycker ser ut som stenåldersklänningar. Rut har svårt att göra sig förstådd och kan inte cykla, simma eller vinka.
- C** Kring händelsen när Rut får gunga över ravinen.
- D** Att killarna gungar Rut över ravinen fast de säkert inser att det är mycket farligt för henne. De tror att de ljud hon ger ifrån sig är skratt.
- E** Det blir farligare och farligare med Ruts gungande och killarna lyckas inte få henne att förstå att hon ska gå av gungan. Och så ger de upp och går tillbaks till de vuxna.

F När Rut och hennes föräldrar lämnar sommarstället ser killarna hur hon höjer handen där hon sitter i bilen och vinkar, en perfekt vinkning.

G kronologiskt

H en dag

ATT BERÄTTA MED FILM

sid. 81

26 Förslag:

A Fanny Alexander, Det sjunde inseglet ...

B Annie Hall, Hannah och hennes systrar ...

C Masjävlar, Nina Frisk

D Sagan om ringen: Härskarringen, Sagan om konungens återkomst ...

E Bröllop i Italien, Efter bröllopet ...

F Laxfiske i Jemen, Chocolat ...

G Pianot, En ängel vid mitt bord ...

28 A

Statist: Någon som har en liten biroll i en film och som i princip bara syns i bakgrunden.

Stuntman: Någon som utför farliga scener istället för skådespelaren.

Attributör: Någon som letar fram olika prylar som behövs i filmen (kläder, möbler, småsaker ...)

Ljudtekniker: Någon som ser till att ljudet blir så perfekt som möjligt vid inspelningen.

Regissör: Den som är chef över själva filminspelningen.

Regiassistent: Den som hjälper regissören vid filminspelningen.

Producent: Den som har det övergripande ansvaret för filmen.

Rekvisitör: Har ungefär samma uppgifter som attributören.

Stylist: Den som väljer ut kläder, smink och frisyrrer åt skådespelarna.

Manusförfattare: Den som skriver manus till filmen.

29 A Storyboard: En kort beskrivning av filmen i bildform.

B Independent-film: Filmer som görs av mindre filmbolag och som har en mindre budget.

C Trailer: En kort presentation av filmen, där man valt ut "säljande" scener.

D Premiär: Första gången filmen visas offentligt.

E Audition: Ett tillfälle där alla som skulle vilja vara med i en film får tillfälle att söka en filmroll.

F Soundtrack: Alla låtar som ingår i filmen. De brukar också samlas på en skriva.

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

BESÖK PÅ TIDNINGSREDAKTIONEN

sid. 93

3 A Förslag:

Daim	S
Michael J	O
Smälänningar	S
Skolmaten	S
Alla passar	S
Tyska	S
Abraham	O
H&M	O
Det var kallt	S
Gul är	O
Robinson	O
Långt hår	S
Stockholm	O
Många åker	O
Katter	S
Vårt solsystem	O
Fotmassage	S
Fotboll	S
Alla längtar	S
Alkohol	O

11 A	signalera påtaglig anlägga framhärda stuva in exhibitionist fåfång	visa tydligt uppenbar, tydlig odla, bygga, åstadkomma påstå bestämt packa in något (i en bil t.ex.) någon som gillar att synas läattsinnig, flärdfull
-------------	--	---

12 A Förslag: han har en sådan frisyr att folk gärna vill kommentera; den blir ett samtalsämne

B Förslag: människor som inte vill vara som alla andra eller se ut som alla andra

C Förslag: Robban är rädd för att bli skallig som sin pappa.
Tecken på skallighet upplever han som ett orosmoln.

sid. 107

13 A R

B N

C R

D N

E N

F R

G N

H N

I R

J N

ATT SÖKA, VÄLJA OCH GRANSKA INFORMATION

sid. 116

21 A barnböcker

B övriga medier

C kassettböcker m.m.

D facklitteratur för vuxna

PRAKTISK SVENSKA: EN VERKTYGSLÅDA

SPRÅKHISTORIA 1 – HUR HÄNGER ALLT IHOP?

sid. 127

1 A Ulafr sati stin dansi iftir siba sun sin

Förslag: Olaf lät resa denna sten till minne av sin son Siba.

B Durid lit Raisa stinn eftir Ladbaurn sun sin nutan

Förslag: Durid lät resa stenen efter (till minne av) sin son Ladbaurn .

sid. 130

4 C Det är substantiven som får stor bokstav i början av orden. Så är det fortfarande i tyskan.

SPRÅKHISTORIA 2 – VAR KOMMER ORDEN IFRÅN?

sid. 134

5 A Förslag: förse, bemöta, förtjäna ...

B ställbar, njutbar, driftighet, färdighet ...

sid. 135

A copywriter: någon som t.ex. jobbar på annonsbyrå och skriver reklamtexter

art director: någon som jobbar på reklam- och annonsbyrå. Ser till att det som görs ser snyggt och estetiskt ut; förkortas ad

controller: en ekonom

business developer: en som jobbar med affärsutveckling

communication coordinator: en person som jobbar med hur en firma ska marknadsföras

SKRIV "RÄTTARE", ROLIGARE OCH BÄTTRE

sid. 143

- 16 A** apa, brons, guld, hund, häst, katt, silver
- B** kaka, kilometer, kors, kärlek, lastbil, lingon, liv
- C** saga, sagostund, segel, september, sill, simning, sorg, sork, sova, söka

sid. 144

- 17 A** diktafon, dimension, disciplin, disharmoni, diskriminering, diverse

sid. 145

- 18 A** överraskade, affischer, förrän, åtminstone, bekymrade, skjutsade, hellre, ugnen, välkomna, handduk, noggrant, förstås
- B** överens, diskussion, avundsjuk, taxichaufför, ungdomar

sid. 146

- C** felstavade ord är:
välkomna, drömt, förstås, tyvärr, tvungna, gamla, viktigare, sant

STUDIEBOK SVA

KONSTEN ATT PÅVERKA

PÅVERKA MED ORD: ARGUMENTERA OCH DISKUTERA I SKRIFT

sid. 7

4 Insändare	Debattartikel
X	
	X
X	
	X
	X
X	
	X
X	

sid. 9

- 6 A** arbetslösa/ungdomar
- B** skolpersonal
- C** bilförare
- D** regering
- E** skolpersonal
- F** ungdomar/arbetslösa
- G** internetanvändare
- H** ungdomar
- I** regering
- J** skolpersonal

sid. 15

- 12 A** Att klagomålen på den svenska skolmaten är obefogad.
- B** Skolmaten är näringsrik och smakrik enligt undersökningar som gjorts; skolmatspersonalen är välutbildad.
- C** Barnen är bortskämda hemifrån och ovana vid att äta olika sorters mat.
- D** Skolmåltidsverket har undersökt; kommunerna lägger ner stora resurser för att ge barnen näringsrik och välsmakande mat.
- E** Föräldrarna ska lära sina barn att äta all slags mat; ge inte barnen pengar så att de kan köpa egen mat.
- F** föräldrar
- G** bortskämda, petiga, kräsna, äckligt, förstör, bedrövlig, befängt, obefogat ...
- H Exempel:** för det första, för det andra, avslutningsvis, följaktligen ...

sid. 16

- 13 A** vara rädd om
- B** något man får gratis
- C** förslag på hur något ska göras
- D** säger bestämt
- E** tillgångar
- F** lite bortskämda, som väljer med omsorg

- G** tokigt, helt galet
- H** utan grund
- I** inställning (till något)
- J** någon som har haft tur i livet

BESÖK I TALARSTOLEN: ARGUMENTERA OCH DISKUTERA I TAL OCH SAMTAL

sid. 24

18 Förslag:

- A** Ibland är det bra om inte för många är inblandade i något.
- B** Har man gjort något dumt någon gång så undviker man att göra om det.
- C** Ta till vara de resurser du har runt omkring dig. Det är inte säkert att du hittar något bättre någon annanstans.
- D** Var nöjd med det du har istället för att hela tiden sträva efter mer.
- E** Det är lättare att komma överens med människor som har samma erfarenheter som man själv har.
- F** Man känner mer samhörighet med de som är ens släktingar.
- G** Ibland är det bra att hålla tyst om något.

FÖRFATTARE SOM PÅVERKAR

sid. 32

25 A 84 (1990), 77 (2000); Andelen har minskat.

B 2006

C 48 %

sid. 33

D Danmark, Estland

E Rumänien

F Sverige har flest internetanvändare. Skillnaden är 34 procentenheter.

sid. 34

G 2005, 2006, 2007

H 39 %

I minskat

J Finland

K 35 minuter

L Danmark, Norge, Finland, Sverige, Island

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 46

Vågrätt:

- 1 RETORIK
- 6 DISKUSSION
- 7 ÖVERTYGA
- 8 VÄRDELADDADE

Lodrätt:

- 2 INSÄNDARE
- 3 ARGUMENTERA
- 4 TES
- 5 SÄNDA

sid. 47

att diskutera	diskussion
att argumentera	argumentation
att övertyga	övertygelse
att debattera	debatt
att kommunicera	kommunikation
att bemöta	bemötande

KONSTEN ATT BERÄTTA

MUTLIGT BERÄTTANDE

sid. 60

7 A dikt nr 1, 2, 3, 4, 6

sid. 61

8 A fall	kall, mall, hall, pall, tall, vall ...
skor	mor, bor, klor, snor, for, flor ...
mur	tur, kur, sur, pur, bur ...
fotografera	briljera, summera, donera ...
docka	klocka, knocka, nocka, locka, pocka, rocka ...
te	le, se, be, de, fe ...
mål	nål, kål, tål, bål ...

SKRIFTLIGT BERÄTTANDE – NOVELLEN

sid. 68

14 A Jagets mamma är sjuk och de två verkar vara de enda i familjen.

B Hon verkar nervös.

C Förslag: Någon hon inte träffat på länge.

sid. 69

D Jaget talar om för sina föräldrar att hon/han vill bli smed. Ett yrkesval som föräldrarna inte hade väntat sig.

E mycket spänd

sid. 70

15 B Förslag: En skicklig författare låter sina läsare ana sig till vad han menar utan att han beskriver exakt.

sid. 71

16 Förslag:

- A** Kuvertet som finns med i inledningen finns också med i avslutningen.
- B** På slutet lägger han brevet väl synligt på instrumentpanelen, med namn och adress uppåt.
- C Förslag:** Han återvänder till mannen och kvinnan som i början var lyckliga men som i slutet sitter stumma bredvid varandra i bilen.
- D** Från att ha varit en lycklig man med familj är han en olycklig man som dödat ett barn. Han inser att han aldrig kommer att komma över det.

sid. 72

16 Förslag:

- A** Novellen utspelar sig på ett sommarställe.
- B** Rut är en släkting till de två killarna. Hon har förmodligen Downs syndrom och är enda barnet till Ola och Maggan. Hon kläs i klänningar som killarna tycker ser ut som stenåldersklänningar. Rut har svårt att göra sig förstådd och kan inte cykla, simma eller vinka.
- C** Kring händelsen när Rut får gunga över ravinen.
- D** Att killarna gungar Rut över ravinen fast de säkert inser att det är mycket farligt för henne. De tror att de ljud hon ger ifrån sig är skratt.

- E** Det blir farligare och farligare med Ruts gungande och killarna lyckas inte få henne att förstå att hon ska gå av gungan. Och så ger de upp och går tillbaks till de vuxna.
- F** När Rut och hennes föräldrar lämnar sommarstället ser killarna hur hon höjer handen där hon sitter i bilen och vinkar, en perfekt vinkning.
- G** kronologiskt
- H** en dag

ATT BERÄTTA MED FILM

sid. 91

A

En statist är en person som har en liten biroll i en film och som i princip bara syns i bakgrunden.

En stuntman är en person som utför farliga scener istället för skådespelaren.

En attributör är en person som letar fram olika prylar som behövs i filmen (kläder, möbler, småsaker ...)

En ljudtekniker är en person som ser till att ljudet blir så perfekt som möjligt vid inspelningen.

En regissör är en person som är chef över själva filminspelningen.

En regiassistent är en person som hjälper regissören vid filminspelningen.

En producent är en person som har det övergripande ansvaret för filmen.

En rekvisitör är en person med ungefär samma uppgifter som attributören.

En stylist är en person som väljer ut kläder, smink och frisyrrer åt skådespelarna.

En manusförfattare är en person som skriver manus till filmen.

sid. 92

- 29 A** Fanny Alexander, Det sjunde inseglet ...
- B** Annie Hall, Hannah och hennes systrar ...
- C** Masjävlar, Nina Frisk
- D Sagan om ringen:** Härskarringen, Sagan om konungens återkomst ...
- E** Bröllop i Italien, Efter bröllopet ...
- F** Laxfiske i Jemen, Chocolat ...
- G** Pianot, En ängel vid mitt bord ...

sid. 94

- 31 A Storyboard:** En kort beskrivning av filmen i bildform.
- B Independent-film:** Filmer som görs av mindre filmbolag och som har en mindre budget.
- C Trailer:** En kort presentation av filmen, där man valt ut "säljande" scener.
- D Premiär:** Första gången filmen visas offentligt.
- E Audition:** Ett tillfälle där alla som skulle vilja vara med i en film får tillfälle att söka en filmroll.
- F Soundtrack:** Alla låtar som ingår i filmen. De brukar också samlas på en cd.

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 98

A

spännande, livfull
en person som skriver dikter
en persons samtal med sig själv
skrattretande, lustig
när man läser upp ...
en person i en berättelse
ett samtal mellan två ...
berättar vad som hänt ...
ljud som klingar, ton
som löper bredvid ...
som står i tidsföljd
går inte på djupet
ljud som kommer ...

dramatisk
en poet
en monolog
komisk
ett framförande
en karaktär
en dialog
en återblick
en klang
parallella
en kronologisk ordning
ytlig
rytm

sid. 99

- 1 komiska
- 2 karaktär
- 3 återberätta
- 4 framförande
- 5 utspela sig
- 6 koncentrerad
- 7 manus
- 8 marknadsföra
- 9 producera

KONSTEN ATT SÖKA OCH FÖRMEDLA INFORMATION

BESÖK PÅ TIDNINGSREDAKTIONEN

sid. 106

3 B Förslag:

Daim	S
Michael J	O
Smälänningar	S
Skolmaten	S
Alla passar	S
Tyska	S
Abraham	O
H&M	O
Det var kallt	S
Gul är	O
Robinson	O
Långt hår	S
Stockholm	O
Många åker	O
Katter	S
Vårt solsystem	O
Fotmassage	S
Fotboll	S
Alla längtar	S
Alkohol	O

REPORTAGET

sid. 120

- | | | |
|-------------|-----------|---------------------------------|
| 12 A | signalera | visa tydligt |
| B | påtaglig | uppenbar, tydlig |
| C | anlägga | odla, bygga, åstadkomma |
| D | framhärda | påstå bestämt |
| E | stuva in | packa in något (i en bil t.ex.) |
| G | fåfäng | lättsinnig, flärdfull |

sid. 121

- 14 A** R
- B** N
- C** R
- D** N
- E** N
- F** R
- G** N
- H** N
- I** R
- J** N

ATT SÖKA, VÄLJA OCH GRANSKA INFORMATION

sid. 130

- 22 A** barnböcker
- B** övriga medier
- C** kassettböcker m.m.
- D** facklitteratur för vuxna

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 138

aktuell	något som är intressant eller viktigt just nu
att granska	undersöka noggrant
en reflektion	en eftertanke
en journalist	en person som skriver i en tidning
en reporter	person som gör reportage för massmedia
en ingress	inledning, början
massmedia	informationskällor som når många människor
ett faktum	något som är sant
en intervju	en utfrågning av en person

sid. 139

- 1 prenumeranter
- 2 källor
- 3 löpsedlarna
- 4 förmedla information
- 5 medier
- 6 källkritisk
- 7 publicera

PRAKTISK SVENSKA: EN VERKTYGSLÅDA

SPRÅKHISTORIA 1 – HUR HÄNGER ALLT IHOP?

sid. 144

1 A Ulafr sati stin dansi iftir siba sun sin

Förslag: Olaf lät resa denna sten till minne av sin son Siba.

B Durid lit Raisa stinn eftir Ladbaurn sun sin nutan

Förslag: Durid lät resa stenen efter (till minne av) sin son Ladbaurn .

sid. 148

5 C Substantiven har stor bokstav. Det har man fortfarande i tyskan.

SPRÅKHISTORIA 2 – VAR KOMMER ORDEN IFRÅN?

sid. 150

6 Förslag:

A förse, bemöta, förtjäna ...

B ställbar, njutbar, driftighet, färdighet ...

sid. 151

7 A

copywriter: någon som t.ex. jobbar på annonsbyrå och skriver reklamtexter

art director: någon som jobbar på reklam- och annonsbyrå. Ser till att det som görs ser snyggt och estetiskt ut; förkortas ad

controller: en ekonom

business developer: en som jobbar med affärsutveckling

communication coordinator: en person som jobbar med hur en firma ska marknadsföras

SKRIV "RÄTTARE", ROLIGARE OCH BÄTTRE

sid. 158

- 14 A** apa, brons, guld, hund, häst, katt, silver
- B** kaka, kilometer, kors, kärlek, lastbil, lingon, liv
- C** saga, sagostund, segel, september, sill, simning, sorg, sork, sova, söka

sid. 159

- 15 A** diktafon, dimension, disciplin, disharmoni, diskriminering, diverse

sid. 160

- 16 A** överraskade, affischer, förrän, åtminstone, bekymrade, skjutsade, hellre, ugnen, välkomna, handduk, noggrant, förstås
- B** överens, diskussion, avundsjuk, taxichaufför, ungdomar
- C** felstavade ord är:
välkomna, drömt, förstås, tyvärr, tvungna, gamla, viktigare, sant

REPETERA NYCKELORDEN

sid. 164

Dra ett streck.

Är man om man kan skriva
Industri, företagsamhet
Att lära sig nya ord
Ord man tagit från ett annat språk
Status, respekt
Att fördela jämnt
Underhållningsyrken ...
En fördom

skrivkunnig
näringslivet
att utöka sitt ordförråd
ett lånord
prestige
att utjämna
nöjesbranschen
en förutfattad mening

sid. 165

Lodrätt:

- 1 ERSÄTTA
- 2 ENHETLIG
- 3 REFORMATIONEN
- 4 PROTESTANTISM
- 7 LOKAL

Vågrätt:

- 3 RUNA
- 5 PERGAMENT
- 6 INFLUENS
- 8 DIALEKT
- 9 LATIN
- 10 REGIONAL
- 11 SYNONYM

